

ЗАКЛ. ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ЗПО «ДІТК»

Олександр СТРИЛЕЦЬ

31.08.2026 р.

ПОГОДЖЕНО

Заступник директора з навчально-методичної роботи ЗПО «ДІТК»

Сергій ГОРДІЄНКО

31.08.2026 р.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ (СРС) НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ФІЛОСОФСЬКИХ ЗНАНЬ»

Рівень освіти: Фахова передвища освіта (ОПС «Фаховий молодший бакалавр»)

Спеціальність: G19 «Будівництво та цивільна інженерія»

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО САМОСТІЙНУ РОБОТУ

Відповідно до робочої програми, самостійна робота слухача (СРС) становить 48 годин (32% від загального обсягу курсу) і є невід'ємною складовою підготовки висококваліфікованого фахівця. Вона спрямована на поглиблення матеріалу, що виноситься за межі лекційних та семінарських занять, і розвиток аналітичних навичок.

Згідно з програмою, СРС розподіляється за чотирма основними напрямками (по 12 годин на кожний):

1. Робота з першоджерелами та конспектування.
2. Аналітична робота / Фактчекінг (протиція ІІСО).
3. Підготовка есе / творчих робіт (професійно-етичні дилеми).
4. Підготовка до модульних контролів (термінологія, тести у LMS).

Trauma-informed політика СРС: Студенти мають право самостійно обирати форму звітності з-поміж запропонованих, орієнтуючись на власні професійні інтереси та психологічний комфорт. Завдання мають визначені дедлайни, проте викладач індивідуально пролонгує їх для студентів (зокрема ветеранів), які перебувають у кризових ситуаціях, без зниження оцінки.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКИЙ ВСТУП

(Загальний обсяг СРС для модуля: 12 годин)

САМОСТІЙНА РОБОТА ДО ТЕМИ 1.1. Тема: Предмет філософії. Структура філософського знання. Світогляд, його історичні типи. **Рекомендований обсяг часу:** 2 години.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ Оскільки на лекції було розглянуто загальні поняття світогляду та роль філософії у кризові періоди, завданням самостійної роботи є структурування базового категоріального апарату. Для фахівця з будівництва (G19) точність термінології є критичною навичкою, тому першим кроком є закладання глосарію, який використовуватиметься протягом усього курсу для об'єктивного аналізу інформації.

2. ЗМІСТ ЗАВДАНЬ ДЛЯ СРС

- **Завдання 1. Формування персонального філософського глосарію.** Студенту необхідно самостійно опрацювати базові підручники та виписати до зошита (або електронного документа) академічні визначення структурних елементів філософії. Важливо не просто скопіювати текст, а виділити ключові слова. Поняття для опрацювання: *Онтологія, Гносеологія, Аксиологія, Праксеологія, Епістемологія, Світогляд*.

- **Завдання 2. Порівняльно-аналітична таблиця «Еволюція світогляду».** На основі лекційного матеріалу та підручника (напр., В.Г. Кремень) необхідно створити порівняльну таблицю трьох типів світогляду (Міф, Релігія, Філософія) за такими критеріями:

1. Основа пізнання (емоції, віра, чи раціональний доказ).
2. Ставлення до природи (одухотворення, підпорядкування, чи об'єктивне дослідження).
3. Роль людини (пасивна, підлегла, чи активна/дослідницька).

- **Завдання 3. Проходження тренувального тесту в LMS.** Самостійне вирішення тренувальних тестів у середовищі Google Classroom для перевірки засвоєння термінології (підготовка до модульного контролю).

3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ

- **Як працювати з термінами:** Філософські терміни часто здаються абстрактними. Опрацьовуючи їх, одразу проводьте паралелі з вашою спеціальністю. Наприклад, «гносеологія» (вчення про пізнання) для будівельника — це база для фактчекінгу та інструкцій з обстеження конструкцій; «онтологія» (вчення про буття) — це розуміння того, як фізично влаштована матерія та будівельні матеріали, з якими ви працюватимете.
- **Академічна доброчесність:** При складанні таблиці забороняється пряме копіювання (академічний плагіат) готових таблиць з інтернету. Використання ШІ (наприклад, ChatGPT) дозволяється виключно як інструменту для пошуку інформації чи структурування тексту, але висновки студент має зробити самостійно.
- **Тайм-менеджмент та асинхронність:** Матеріали (електронний конспект та глосарій) доступні у системі LMS 24/7. Рекомендується виконувати це завдання невеликими блоками по 30-40 хвилин, щоб уникнути когнітивного перевантаження.

4. ФОРМА КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

- **Форма звітності:** Перевірка складених конспектів/глосарію викладачем, результати проходження модульного тестування у LMS.
- **Критерії якості:** Завдання вважається виконаним на високому рівні (Відмінно), якщо терміни виписані коректно, таблиця демонструє глибоке розуміння відмінностей між типами світогляду, а результати тренувального тестування становлять понад 90% правильних відповідей. Відсутність висновків або просте нерелексивне копіювання знижує бал до задовільного або незадовільного.

САМОСТІЙНА РОБОТА ДО ТЕМИ 1.2. Тема: Античність: від міфу до логосу. Сократ, Платон, Аристотель. Практичний акцент: Філософія стоїцизму (Епіктет, Сенека, Марк Аврелій) як інструмент управління емоціями та формування психологічної резильєнтності в умовах війни. **Рекомендований обсяг часу:** 3 академічні години.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

- **Академічна мета:** Здійснити глибинний аналіз першоджерел філософії елліністичного періоду (Пізня Античність), зокрема текстів представників стоїцизму. Сформувати навички герменевтичного (розуміючого) читання складних концептуальних філософських текстів.
- **Професійно-орієнтована мета:** Трансформувати теоретичні постулати античного стоїцизму в прикладний алгоритм збереження професійної ефективності та запобігання вигоранню інженера-будівельника (спеціальність G19) під час кризових ситуацій, аварій на будівельному майданчику чи жорстких виробничих дедлайнів.
- **Адаптаційна (Trauma-informed) мета:** Опанувати практики саморегуляції та збереження ментального здоров'я в умовах соціальної нестабільності та воєнного стану, спираючись на базовий принцип стоїцизму — розмежування підвладного і непідвладного людській волі.

2. ЗМІСТ ЗАВДАНЬ ДЛЯ СРС Згідно з робочою програмою дисципліни, ключовим напрямом самостійної роботи для цієї теми є аналітична робота з першоджерелами та підготовка рефлексивного висновку.

- **Завдання 1. Аналітичне читання та конспектування першоджерела (Філософія життєстійкості).** Студенту необхідно самостійно опрацювати ключові фрагменти з праці римського імператора-філософа Марка Аврелія «Наодинці з собою» (або ж «Моральні листи до Луцілія» Сенеки). *Вимоги до конспектування:* Виписати 5-7 ключових цитат, які найкраще розкривають сутність концепції «дихотомії контролю» (поділу речей на ті, що залежать від нас, і ті, що не залежать), та дати їм власне коротке філософське тлумачення.
- **Завдання 2. Написання рефлексивного висновку (Есе).** Студент повинен написати короткий рефлексивний висновок (обсягом 1-2 сторінки), у якому синтезує опрацьовані філософські ідеї стоїків із власною майбутньою професією. *Тематика висновку:* «Як принципи античного стоїцизму можуть допомогти інженеру-будівельнику уникнути професійного

вигорання під час роботи з жорсткими дедлайнами або в умовах підвищеного стресу (аварії на будівельному майданчику, руйнування конструкцій, тиск замовника)?».

3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ (АКАДЕМІЧНИЙ ТА TRAUMA-INFORMED АСПЕКТИ)

- **Правила роботи з філософським текстом:** Філософські тексти античності не можна читати побіжно. Це потребує «асинхронного читання» — аналітичного опрацювання коротких, але змістовних фрагментів у зручному темпі. Під час читання Марка Аврелія зверніть увагу на те, що він писав свій щоденник безпосередньо у військовому таборі, тобто це не абстрактні роздуми кабінетного вченого, а сувора інструкція з виживання та збереження гідності в екстремальних умовах, що робить цей текст максимально релевантним для сьогодення.

- **Застосування «Дихотомії контролю» в інженерії:** У своєму есе ви маєте чітко розмежувати фактори: відсутність імпортованих будівельних матеріалів, раптові відключення електроенергії або емоційні реакції клієнта — це зовнішні обставини, які не підвладні інженеру (неконтрольоване). Натомість якість зведення конструкцій, дотримання алгоритмів проєктування, власна етична комунікація та рівень професіоналізму — це сфера абсолютного контролю фахівця. Рефлексія має будуватися навколо того, як фокусування енергії виключно на підвладному рятує від стресу.

- **Психологічна безпека (Trauma-informed):** Стоїцизм часто хибно трактують як заклик до «придушення» емоцій. У своєму аналізі уникайте такої крайності. Важливо підкреслити, що стоїцизм не забороняє відчувати біль чи тривогу (що особливо актуально для студентів з ПТСР чи травматичним досвідом), він вчить не дозволяти цим первинним емоціям диктувати ваші подальші рішення та руйнувати внутрішні психологічні кордони.

4. ФОРМА КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

- **Форма звітності:** Завантаження виконаного конспекту та рефлексивного висновку (есе) у систему управління навчанням (LMS Google Classroom) до визначеного дедлайну.

- **Критерії оцінювання СРС (згідно з рубрикатором, Модулі 1-2, макс. 11 балів):**

- *Відмінно (10-11 балів):* Самостійне та глибоке розкриття теми. Наявність власних обґрунтованих висновків щодо застосування стоїцизму в роботі будівельника. Логічний виклад, повна відсутність академічного плагіату та дотримання дедлайнів.

- *Добре / Задовільно (7-9 балів):* Тема розкрита, завдання виконано, але аналіз має поверхневий (репродуктивний) характер. Висновки шаблонні, відсутня чітка прив'язка до спеціальності G19, або робота містить значний відсоток цитування без належного авторського аналізу.

- *Незадовільно (0-6 балів):* Просте копіювання текстів з мережі без осмислення (плагіат), відсутність висновків або формальне виконання завдання з грубим порушенням термінів без поважної причини та попередження викладача. Примітка: у разі об'єктивних труднощів (хвороба, реабілітація, відсутність зв'язку), студент має право на індивідуальну пролонгацію дедлайну без зниження оцінки.

САМОСТІЙНА РОБОТА ДО ТЕМИ 1.3. Тема: Теоцентризм Середньовіччя. Антропоцентризм Відродження. Механістична картина світу Нового часу (Ф. Бекон, Р. Декарт). **Рекомендований обсяг часу:** 2 академічні години.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

- **Академічна мета:** Поглибити розуміння парадигмальних зрушень у європейській філософії, самостійно опрацювавши гносеологічні засади емпіризму Ф. Бекона та раціоналізму Р. Декарта, які заклали методологічний фундамент сучасної науки.

- **Професійно-орієнтована мета:** Сформувати у майбутнього інженера-будівельника (спеціальність G19) розуміння того, як філософські методи пізнання Нового часу трансформувалися у сучасні інженерні алгоритми: від емпіричного тестування будівельних матеріалів до дедуктивного математичного моделювання споруд (BIM).

- **Адаптаційна (Trauma-informed) мета:** Дослідити гуманістичний ідеал епохи Відродження (антропоцентризм) як філософську опору для збереження людської гідності та протидії знеціненню особистості (об'єктивації) в умовах жорстких ієрархічних структур чи кризових станів.

2. ЗМІСТ ЗАВДАНЬ ДЛЯ СРС Відповідно до напрямів самостійної роботи (підготовка до модульних контролів та аналітична робота), студенту пропонуються такі завдання:

- **Завдання 1. Аналітичне структурування: «Ідоли» Ф. Бекона та сучасні когнітивні упередження.** Студенту необхідно самостійно опрацювати вчення Френсіса Бекона про чотири типи «ідолів» (привидів), які заважають об'єктивному пізнанню: ідоли роду, печери, ринку та театру. *Завдання:* Скласти аналітичну таблицю, у якій кожному беконівському «ідолу» підібрати сучасний аналог із психології когнітивних упереджень (наприклад, «упередження підтвердження» або «ефект Даннінга-Крюгера») та навести один приклад того, як це упередження може призвести до помилки під час зведення будівельних об'єктів.

- **Завдання 2. Підготовка до модульного тестування (Повторення термінології).** Використовуючи електронний конспект лекцій у LMS (Google Classroom), виписати у персональний глосарій визначення ключових категорій епохи: *Теоцентризм, Антропоцентризм, Гуманізм, Пантеїзм, Емпіризм, Індукція, Раціоналізм, Дедуція, Дуалізм, Механістична картина світу.*

- **Завдання 3. Проходження тренувального тесту.** Виконати асинхронне тестування за темами 1.1-1.3 у системі LMS для перевірки залишкових знань.

3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ (АКАДЕМІЧНИЙ ТА TRAUMA-INFORMED АСПЕКТИ)

- **Методологія аналізу «ідолів» Бекона:** Опрацьовуючи вчення Ф. Бекона, студент має усвідомити, що це перша в історії спроба створити алгоритм фактчекінгу — очищення розуму від хибних переконань перед початком експерименту. Ця навичка є критично необхідною для фахівців будівельної сфери під час роботи зі складним обладнанням та кресленнями, де дії «наосліп» або за звичкою (ідоли печери) призводять до фатальних збоїв.

- **Гуманізм як інструмент психологічної безпеки:** Заповнюючи глосарій, зверніть особливу увагу на антропоцентризм Відродження. Якщо розглядати світ виключно як механізм (за Декартом чи Ньютоном), виникає спокуса ставитися до людини як до заміної деталі («гвинтика»). Для студентів, зокрема ветеранів, усвідомлення концепції гуманізму (де людина-творець є найвищою цінністю) допомагає відновити власну суб'єктність та захистити психологічні кордони у цивільному житті.

- **Гнучке управління дедлайнами:** Завдання має визначений термін здачі для формування самодисципліни. Проте, згідно з політикою курсу, якщо студент перебуває у кризовій ситуації, має перебої з електропостачанням або проходить медичну реабілітацію, він повинен своєчасно (через месенджер) попередити викладача для індивідуальної пролонгації дедлайну без жодних штрафних балів.

4. ФОРМА КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

- **Форма звітності:** Завантаження аналітичної таблиці та глосарію у середовище LMS, результати автоматизованого модульного тестування.

- **Критерії оцінювання СРС (з урахуванням накопичувальної системи за Модулі 1-2):**

- *Відмінно (90-100% максимального бала за завдання):* Таблиця містить чіткі, самостійно сформульовані приклади когнітивних упереджень із практики будівельника. Глосарій заповнений повно. Тест складено на 90-100% правильних відповідей. Відсутність плагіату.

- *Добре / Задовільно (60-89%):* Завдання виконано, але приклади в таблиці мають загальний, абстрактний характер без професійної специфіки (G19). Є незначні помилки у визначеннях. Тест складено на базовому рівні.

- *Незадовільно (Менше 60%):* Сліпе копіювання текстів з інтернету (академічний плагіат), відсутність власних прикладів або невиконання тесту у встановлений термін (без попередження викладача). Студенту надається одна спроба переробити завдання.

САМОСТІЙНА РОБОТА ДО ТЕМИ 1.4. Тема: Ірраціоналізм (А. Шопенгауер, Ф. Ніцше). Екзистенціалізм (Ж.-П. Сартр, А. Камю): проблема вибору, свободи та відповідальності.

Рекомендований обсяг часу: 2 академічні години.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

- **Академічна мета:** Поглибити розуміння філософії ірраціоналізму та екзистенціалізму шляхом самостійного опрацювання першоджерел або аналітичного осмислення кризових парадигм ХІХ-ХХ століть.
- **Професійно-орієнтована мета:** Осмислити концепцію радикальної свободи та відповідальності (Ж.-П. Сартр) у контексті інженерної діяльності спеціальності G19, відкинувши концепт «поганої віри» («я просто виконую технічний наказ»).
- **Адаптаційна (Trauma-informed) мета:** Використати філософські практики бунту проти абсурду (А. Камю) для розвитку ментальної резильєнтності, подолання наслідків психологічних травм і повернення внутрішньої суб'єктності.

2. ЗМІСТ ЗАВДАНЬ ДЛЯ СРС

- **Завдання 1. Написання аналітичного есе або творчої роботи.** Студент самостійно обирає одну з тем для розгорнутого письмового розбору, спираючись на категоріальний апарат ірраціоналізму та екзистенціалізму. Орієнтовна тематика: «Чи має штучний інтелект нести моральну відповідальність?» (або альтернативна тема щодо відповідальності інженера за наслідки своїх проєктів).
- **Завдання 2. Конспектування ключових понять.** Виписати та охарактеризувати основні поняття теми у глосарій: *Ірраціоналізм, Світова Воля, Воля до влади, Надлюдина, Екзистенціалізм, Існування передуює сутності, Погана віра, Абсурд*.
- **Завдання 3. Перевірка знань у LMS.** Самостійне проходження тренувального тесту в системі Google Classroom з розділу неklasичної філософії.

3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ (АКАДЕМІЧНИЙ ТА TRAUMA-INFORMED АСПЕКТИ)

- **Вимоги до есе:** Робота має містити самостійне розкриття теми, логічний виклад власних обґрунтованих висновків та повну відсутність академічного плагіату. Використання генеративного штучного інтелекту дозволяється виключно для структурування матеріалу, але остаточний текст створюється здобувачем освіти.
- **Екзистенційне алібі:** У написанні есе уникайте позиції уникнення відповідальності. Сартрівська «погана віра» розглядається як спроба інженера сховатися за інструкціями приладу чи вимогами замовника; завдання СРС — довести, що будь-яке технічне рішення є актом особистого вибору.
- **Trauma-informed підхід:** Тематика абсурду та екзистенційної тривоги розглядається як інструмент внутрішньої роботи над собою. За потреби дедлайни виконання цього завдання пролонгуються викладачем індивідуально (у разі кризових чи медичних обставин).

4. ФОРМА КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

- **Форма звітності:** Перевірка аналітичного есе на антиплагіат та оцінювання аргументації в системі LMS.
- **Критерії оцінювання СРС (макс. обсяг за завдання 1-2 семестру згідно з рубрикаторм):**
 - *Відмінно (90-100%):* Глибоке самостійне розкриття теми, логічність, відсутність плагіату, дотримання дедлайну.
 - *Добре / Задовільно (60-89%):* Поверхневий аналіз, наявність шаблонних висновків чи надмірного цитування без належної авторської рефлексії.
 - *Незадовільно (<60%):* Пряме копіювання з мережі інтернет (академічний плагіат), відсутність власних висновків.

САМОСТІЙНА РОБОТА ДО ТЕМИ 1.5. Тема: Кордоцентризм української філософії. Ідеї Г. Сковороди («сродна праця») у контексті сучасного вибору професії. Філософія національної ідентичності. **Рекомендований обсяг часу:** 3 академічні години. *(Цією темою завершується цикл самостійної роботи для Змістового модуля 1, загальний обсяг якого становить 12 годин).*

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

- **Академічна мета:** Здійснити аналітичне опрацювання першоджерел української класичної філософії, розкрити сутність кордоцентризму («філософії серця») та концепції трьох світів і двох натур Г. Сковороди.

- **Професійно-орієнтована мета:** Проаналізувати етичну категорію «сродної праці» як філософський інструмент для свідомого професійного самовизначення майбутнього фахівця з будівництва та цивільної інженерії (спеціальність G19).
- **Адаптаційна (Trauma-informed) мета:** Використати українську філософську традицію (зокрема, легітимізацію емоційної сфери людини) для психологічної підтримки, валідації почуттів та допомоги студентам-ветеранам у реінтеграції через пошук нового професійного покликання.

2. ЗМІСТ ЗАВДАНЬ ДЛЯ СРС Згідно з робочою програмою дисципліни, ключовим напрямом самостійної роботи для цієї теми є робота з першоджерелами та конспектування.

- **Завдання 1. Аналітичне читання та конспектування (Робота з першоджерелом).** Студенту необхідно самостійно опрацювати ключові фрагменти з праці Григорія Сковороди «Розмова п'яти подорожніх про істинне щастя в житті» (або «Діалоги»). *Вимоги:* Виписати до конспекту основні тези, що розкривають розуміння Сковородою концепту «сродної праці» (спорідненої праці). Студент повинен своїми словами пояснити, чому, на думку мислителя, заняття «несродною» справою призводить до особистих і суспільних трагедій.
- **Завдання 2. Професійна рефлексія (Міні-есе).** Написати короткий аргументований висновок на тему: «Моя професія (будівництво/цивільна інженерія) як "сродна праця": ризики відчуження та шляхи до професійної самореалізації».

- **Завдання 3. Підготовка до Підсумкового модульного контролю №1.** Внести до персонального глосарію (для підготовки до тестування у LMS) такі терміни: *Кордоцентризм, Макрокосм, Мікркосм, Світ символів, Сродна праця, Національна ідентичність*. Повторити весь термінологічний апарат Модуля 1 (теми 1.1-1.5).

3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ (АКАДЕМІЧНИЙ ТА TRAUMA-INFORMED АСПЕКТИ)

- **Осмислення «Сродної праці» в інженерії:** Під час написання міні-есе студент повинен уникати формальних відписок. Спеціальність G19 вимагає специфічного аналітичного складу мислення, схильності до кропіткої роботи (проектування, розрахунок конструкцій, геодезичні вимірювання). Оберіть критичний ракурс: що стається, коли людина йде в будівництво виключно заради престижу чи фінансів (тобто обирає «несродну працю»)? Обґрунтуйте, що це прямий шлях до професійного вигорання та помилок у проектуванні систем.

- **Кордоцентризм як емоційна валідація:** Працюючи з концепцією кордоцентризму (де серце є центром особистості), зверніть увагу на відмінність української філософії від холодного західноєвропейського раціоналізму. Для студентів із травматичним досвідом або ПТСР це має терапевтичний вимір: ця філософія визнає ваші емоції (біль, тривогу, надію) не слабкістю, яку треба придушити, а фундаментальним ядром вашої особистості. Це допомагає відновити психологічні кордони.

- **Реінтеграція ветеранів:** Осмислюючи «сродну працю», дорослі слухачі та ветерани можуть розглядати зміну професійного вектора та навчання в коледжі не просто як отримання диплома, а як філософський шлях до самопізнання і набуття нової соціальної значущості в мирному житті.

4. ФОРМА КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

- **Форма звітності:** Надання конспекту першоджерел та рефлексивного міні-есе на перевірку викладачу (завантаження в Google Classroom). Опитування за матеріалами конспекту на семінарському занятті.

- **Критерії оцінювання СРС (сумарно за всі завдання Модуля 1, макс. 11 балів згідно з рубрикаторм):**

- *Відмінно (10-11 балів):* Глибоке та самостійне розкриття концепції Г. Сковороди. Наявність власних, аргументованих висновків щодо ризиків «несродної праці» в технічній галузі. Повна відсутність плагіату та вчасна здача роботи.

- *Добре / Задовільно (7-9 балів):* Завдання виконано, але аналіз тексту Г. Сковороди має суто описовий характер без екстраполяції на сучасну спеціальність будівництво. Глосарій заповнений частково.

- *Незадовільно (0-6 балів):* Копіювання готових рефератів з інтернету без осмислення, відсутність власного міні-есе або грубе порушення дедлайнів без поважної причини та попередження викладача.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. БУТТЯ ТА ПІЗНАННЯ (ОНТОЛОГІЯ І ГНОСЕОЛОГІЯ)

(Загальний обсяг СРС для модуля: 12 годин)

САМОСТІЙНА РОБОТА ДО ТЕМИ 2.1. Тема: Проблема буття. Сучасна наукова картина світу. Онтологія. Форми буття. Матерія, простір, час крізь призму сучасної фізики. Системність та самоорганізація. **Рекомендований обсяг часу:** 6 академічних годин.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

- **Академічна мета:** Здійснити самостійне поглиблене дослідження еволюції онтологічних уявлень про Всесвіт, проаналізувавши ключові відмінності між класичною механічною картиною світу (І. Ньютон) та сучасною квантово-релятивістською парадигмою (А. Ейнштейн, квантова механіка).
- **Професійно-орієнтована мета:** Сформувати світоглядне розуміння фізичних принципів, на яких базується спеціальність G19 («Будівництво та цивільна інженерія»). Осмислити концепцію BIM-технологій та систем експлуатації будівель як прояв системності та синергетики (самоорганізації) у цифрову епоху.
- **Адаптаційна (Trauma-informed) мета:** Застосувати знання про об'єктивні, непорушні закони фізики та онтології як інструмент психологічного «заземлення» (grounding), що сприяє зниженню тривожності та відновленню відчуття стабільності у студентів, які пережили травматичні події.

2. ЗМІСТ ЗАВДАНЬ ДЛЯ СРС Згідно з робочою програмою дисципліни, студенту пропонуються завдання аналітичного характеру та робота з термінологією для підготовки до модульного контролю.

- **Завдання 1. Аналітичне структурування (Створення концептуальної схеми).** Студенту необхідно самостійно опрацювати навчальну літературу та скласти розгорнуту концептуальну схему (інфографіку або таблицю) на тему: «Еволюція уявлень про простір, час і матерію». *Вимоги:* Схема повинна відображати перехід від субстанційної концепції (де простір — це порожня «коробка») до реляційної (простір-час як єдиний континуум, що залежить від матерії). Обов'язково навести один приклад того, як реляційна фізика або квантові ефекти (корпускулярно-хвильовий дуалізм) практично використовуються у сучасному будівельному матеріалознавстві та проектуванні.
- **Завдання 2. Написання есе (Системність та самоорганізація).** Підготувати невелике есе (1-1,5 сторінки) на тему: «Інженерна система будівлі (наприклад, розумний дім або несучий каркас будівлі) як синергетична модель». *Завдання:* Доведіть, що складна інженерна система є більшою, ніж просто арифметична сума її деталей (цегли, бетону, арматури, інженерних мереж). Опишіть емерджентні (нові) властивості, які виникають у процесі самоорганізації такої системи.
- **Завдання 3. Формування глосарію (Підготовка до контролю).** Виписати та засвоїти такі категорії: *Онтологія, Буття, Об'єктивна реальність, Суб'єктивна реальність, Віртуальне буття, Простір, Час, Синергетика, Самоорганізація, Система.*

3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ (АКАДЕМІЧНИЙ ТА TRAUMA-INFORMED АСПЕКТИ)

- **Міждисциплінарний підхід:** Під час виконання Завдання 1 уникайте опису абстрактної фізики. Ваша мета — пов'язати філософію з фахом. Згадайте закони фізики, без яких неможлива робота жодного будівельного матеріалу (залізобетону), з якими ви працюєте на лабораторних заняттях з опору матеріалів. Використовуйте знання з профільних дисциплін для ілюстрації філософських концепцій.
- **Психологічне «заземлення»:** Для студентів-ветеранів та осіб із ПТСР суб'єктивний світ часто може здаватися непередбачуваним і небезпечним. Виконуючи завдання з онтології, свідомо концентруйтеся на об'єктивності світу. Фізичні закони (наприклад, закон Гука чи гравітація) працюють безвідмовно, вони не залежать від політики чи емоцій. Спирайтеся на це знання як на психологічний фундамент: ви здатні пізнавати ці закони і створювати на їхній базі надійні системи.

- **Синергетика як метафора відновлення:** У есе (Завдання 2) проаналізуйте синергетику не лише як технічну, але й як світоглядну парадигму. Здатність відкритих нерівноважних систем переходити від хаосу до нового порядку — це метафора того, як із розрізненого, часто болючого досвіду можна вибудувати нову, стабільну професійну ідентичність.

4. ФОРМА КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

- **Форма звітності:** Завантаження виконаної схеми, есе та глосарію у систему управління навчанням (LMS Google Classroom) для асинхронної перевірки викладачем.
- **Критерії оцінювання СРС (сумарно за модуль 11 балів згідно з рубрикаторм):**
 - *Відмінно (90-100%):* Схема та есе виконані самостійно. Чітко продемонстровано зв'язок між фундаментальною онтологією, фізикою та практичним будівництвом (спеціальність G19). Глосарій заповнений повністю. Дотримано дедлайн.
 - *Добре / Задовільно (60-89%):* Завдання виконані, але аналіз синергетики чи еволюції простору-часу має суто описовий характер, скопійований з підручника, без власних висновків чи прив'язки до будівельної галузі.
 - *Незадовільно (Менше 60%):* Академічний плагіат, відсутність аргументації, невиконання завдання. У разі поважних обставин (тривоги, реабілітація) застосовується індивідуальна політика пролонгації дедлайнів.

САМОСТІЙНА РОБОТА ДО ТЕМИ 2.2. Тема: Гносеологія (теорія пізнання). Чуттєве та раціональне. Істина та омана. Практичний акцент: Формальна логіка. Когнітивні спотворення. Механізми розпізнавання фейків, ІІСО та інформаційно-психологічних операцій. **Рекомендований обсяг часу:** 6 академічних годин. *(Цією темою завершується цикл самостійної роботи для Змістового модуля 2, загальний обсяг якого становить 12 годин).*

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

- **Академічна мета:** Поглибити розуміння гносеології як теорії пізнання, самостійно проаналізувати діалектику чуттєвого та раціонального рівнів пізнання. Дослідити класичну концепцію істини та філософські причини виникнення омани в епоху «постправди».
- **Професійно-орієнтована мета:** Сформулювати практичні навички фактчекінгу та застосування законів формальної логіки. Навчити майбутнього фахівця (G19) критично оцінювати технічну інформацію, розпізнавати логічні хиби у проєктно-кошторисній документації чи технічних завданнях та протидіяти інформаційним маніпуляціям у цифровому просторі.
- **Адаптаційна (Trauma-informed) мета:** Використати гносеологічний інструментарій (перехід від емоційного сприйняття до логічного аналізу) як засіб психологічного захисту від деструктивного впливу ворожих ІІСО, зниження інформаційної тривожності та збереження ментального ресурсу.

2. ЗМІСТ ЗАВДАНЬ ДЛЯ СРС Згідно з робочою програмою, ця тема передбачає глибоку аналітичну роботу з інформаційним полем та підготовку до Підсумкового модульного контролю №2.

- **Завдання 1. Аналітична робота / Фактчекінг (Протидія ІІСО).** Студенту необхідно самостійно знайти у відкритих джерелах (соціальні мережі, новинні телеграм-канали, медіа) один приклад маніпулятивної інформації, фейку або ІІСО (бажано, але не обов'язково, пов'язаного з будівельною сферою, інфраструктурою, архітектурою). *Завдання:* Здійснити його письмовий логіко-гносеологічний розбір за алгоритмом:
 1. Суть повідомлення та його емоційний заряд (на яку емоцію тисне автор?).
 2. Виявлення логічних хиб (порушення закону тотожності, підміна понять, апеляція до страху або невідомого авторитету).
 3. Спростування за допомогою об'єктивних фактів та раціонального пізнання.
- **Завдання 2. Професійна гносеологія (Міні-кейс).** Опишіть процес обстеження дефектної будівельної конструкції (або фундаменту) через призму теорії пізнання. Розпишіть покроково: що у вашій роботі є чуттєвим пізнанням (наприклад, візуальний огляд, тріщини в бетоні, вогкість), а що — раціональним (аналіз креслень, дедуктивний пошук причини просідання). Поясніть, чому довіра лише до одного з рівнів призводить до інженерної омани.

- **Завдання 3. Підготовка до Підсумкового модульного контролю №2.** Внести до персонального глосарію терміни: *Гносеологія, Агностицизм, Емпіризм, Сенсуалізм, Раціоналізм, Істина (об'єктивна, абсолютна, відносна), Омана, Постправа, ІПСО, Фактчекінг*. Пройти контрольне тестування у LMS за темами Модуля 2.

3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ (АКАДЕМІЧНИЙ ТА TRAUMA-INFORMED АСПЕКТИ)

- **Алгоритмізація мислення:** Виконуючи Завдання 2 (обстеження конструкції), ви маєте усвідомити, що гносеологія — це не просто абстрактна філософія, а базовий алгоритм роботи вашого мозку під час вирішення технічних задач. Інженерія не терпить агностицизму (переконання, що світ непізнаний). Будь-яка проблема чи дефект має об'єктивну причину, яку можна пізнати за допомогою синтезу досвіду (чуттів) та логіки (розуму).
- **Інформаційна безпека як самозахист:** Опрацьовуючи Завдання 1 (аналіз фейків), пам'ятайте, що головна мета будь-якої ІПСО — вимкнути ваше раціональне пізнання і змусити діяти виключно на рівні емоцій (страх, гнів, паніка). Застосування формальної логіки для розбору новини діє як психологічний фільтр. Коли ви розкладаєте лякаюче повідомлення на логічні складові, воно втрачає над вами емоційну владу.
- **Інформаційний детокс:** Для студентів із високим рівнем тривожності процес пошуку фейків у реальних новинах може стати тригерним. Trauma-informed правило: Якщо занурення в актуальні новини викликає дискомфорт, ви маєте повне право взяти для аналізу нейтральний або історичний "технічний" фейк (наприклад, міфи про те, що нові теплоізоляційні матеріали викликають хвороби, або міфи про «вічні двигуни»). Бережіть свій ментальний ресурс.

4. ФОРМА КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

- **Форма звітності:** Завантаження письмового фактчекінгу (Завдання 1), міні-кейсу з діагностики (Завдання 2) та глосарію у систему Google Classroom. Складання модульного тесту №2.
- **Критерії оцінювання СРС (сумарно за модуль 11 балів згідно з рубрикатором):**
 - *Відмінно (90-100%):* Логіко-гносеологічний розбір ІПСО виконано методично правильно, виявлено конкретні когнітивні спотворення. Міні-кейс яскраво ілюструє зв'язок філософії та будівництва. Глосарій повний. Результат тестування >90%.
 - *Добре / Задовільно (60-89%):* Завдання виконані, але фактчекінг спирається не на формальну логіку, а на особисті переконання чи емоції студента. Опис обстеження конструкції не містить чіткого розмежування чуттєвого та раціонального.
 - *Незадовільно (Менше 60%):* Відсутність аналітичної роботи, невиконання завдання або прямий плагіат чужого розбору новин. (Діє правило індивідуальної пролонгації дедлайнів за потреби).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ФІЛОСОФІЯ ЛЮДИНИ ТА СУСПІЛЬСТВА (Загальний обсяг СРС для модуля: 12 годин)

САМОСТІЙНА РОБОТА ДО ТЕМИ 3.1. Тема: Філософська антропологія. Біосоціальна природа людини. Практичний акцент (Trauma-informed): Логотерапія Віктора Франкла («Людина в пошуках справжнього сенсу»). Подолання екзистенційного вакууму після травми. **Рекомендований обсяг часу:** 4 академічні години.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

- **Академічна мета:** Здійснити аналітичне опрацювання першоджерел екзистенційної психології та філософії, зокрема праць Віктора Франкла. Поглибити розуміння проблеми біосоціальної природи людини та природи виникнення екзистенційного вакууму.
- **Професійно-орієнтована мета:** Сформувати усвідомлене ставлення до майбутньої професії (G19 «Будівництво та цивільна інженерія») не лише як до способу заробітку, а як до ціннісної діяльності, що наповнює життя сенсом через творення та відбудову.
- **Адаптаційна (Trauma-informed) мета:** Опанувати інструментарій логотерапії для саморефлексії, подолання наслідків психотравмуючих подій та формування почуття життєстійкості шляхом знаходження нових конструктивних сенсів у цивільному житті.

2. ЗМІСТ ЗАВДАНЬ ДЛЯ СРС Згідно з робочою програмою, ключовим напрямом СРС для цієї теми є робота з першоджерелами та конспектування.

- **Завдання 1. Аналітичне читання та конспектування (Робота з першоджерелом).** Студенту необхідно самостійно опрацювати книгу В. Франкла «Людина в пошуках справжнього сенсу». *Вимоги до конспекту:* Виділити та законспектувати три основні шляхи знаходження сенсу життя, які пропонує логотерапія (творення/діяльність, переживання/досвід, ставлення до неминучого страждання). До кожного з трьох шляхів студент має написати короткий (1-2 речення) власний коментар-пояснення.

- **Завдання 2. Екзистенційна рефлексія (Есе).** Підготувати невелике аргументоване есе на тему: «Як моя майбутня професія інженера-будівельника може допомогти мені реалізувати перший шлях логотерапії (знаходження сенсу через діяльність)?». *Завдання:* Опишіть, як саме робота з будівельними конструкціями, відбудова інфраструктури чи зведення нових будівель створює суспільну цінність і захищає фахівця від екзистенційного вакууму та ноогенного неврозу (втрати сенсу).

3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ (АКАДЕМІЧНИЙ ТА TRAUMA-INFORMED АСПЕКТИ)

- **Робота зі смислами в інженерії:** Виконуючи Завдання 2, пам'ятайте, що інженерія — це простір для творчості. Навіть рутинна робота (залиття бетону, пошук помилок у кресленнях) набуває глибокого сенсу, якщо ви усвідомлюєте кінцеву мету: наприклад, безпечна робота лікарні або забезпечення житлом. Есе має продемонструвати ваше розуміння цієї соціальної значущості.

- **Психологічна безпека (Правило невтручання):** Досвід Франкла у концентраційному таборі є надзвичайно потужним, але він може резонувати з вашим власним травматичним чи бойовим досвідом війни. Trauma-informed підхід: Виконуючи це завдання, ви не зобов'язані (і викладач не має права цього вимагати) описувати власні травми чи біль. Використовуйте книгу Франкла як внутрішній інструмент, орієнтований виключно на майбутнє — на відбудову, здобуття фаху та пошук опору у діяльності.

- **Посттравматичне зростання:** У конспекті зверніть увагу на тезу Франкла про «впертість духу». Здатність людини інтегрувати складний досвід і перетворити його на джерело внутрішньої сили для оволодіння новою професією — це ключовий механізм подолання криз.

4. ФОРМА КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

- **Форма звітності:** Завантаження конспекту (Завдання 1) та есе (Завдання 2) у систему управління навчанням (LMS Google Classroom).

- **Критерії оцінювання СРС (сумарно за Модулі 3-4 виділяється макс. 14 балів згідно з рубрикатором):**

- *Відмінно (13-14 балів):* Самостійне та глибоке розкриття теми, чітке виділення концепцій логотерапії. Есе містить логічний виклад, аргументовані інженерно-етичні висновки та повну відсутність плагіату. Дотримано дедлайнів.

- *Добре / Задовільно (9-12 балів):* Завдання виконано, але аналіз праці В. Франкла має суто описовий (репродуктивний) характер. Висновки щодо професії будівельника є шаблонними та поверхневими.

- *Незадовільно (0-8 балів):* Просте копіювання текстів з інтернету без осмислення, відсутність власних висновків або формальна здача з грубим порушенням термінів без поважної причини та попередження викладача. (У разі поважних обставин дедлайн пролонгується).

САМОСТІЙНА РОБОТА ДО ТЕМИ 3.2. Тема: Соціальна філософія. Структура суспільства. Демократія, тоталітаризм, авторитаризм. Громадянське суспільство в Україні. **Рекомендований обсяг часу:** 4 академічні години.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

- **Академічна мета:** Здійснити самостійний філософський аналіз взаємозв'язку між політичним устроєм суспільства та розвитком технологій, осмислити поняття громадянського суспільства та базових демократичних прав і свобод людини.

- **Професійно-орієнтована мета:** Навчити студентів (майбутніх фахівців зі спеціальності G19) аналізувати та самостійно розв'язувати професійно-етичні дилеми,

пов'язані з безпекою експлуатації, межами збору Big Data (в BIM) та несанкціонованим втручанням у системи експлуатації будівель (розумний дім).

- **Адаптаційна (Trauma-informed) мета:** Сприяти формуванню громадянської свідомості та суб'єктності у студентів-ветеранів. Показати, що їхній життєвий досвід є невід'ємною частиною розбудови потужного громадянського суспільства в Україні як протидії тоталітарним загрозам.

2. ЗМІСТ ЗАВДАНЬ ДЛЯ СРС Згідно з розділом «Індивідуальні завдання для самостійної роботи студентів» робочої програми, для цієї теми пропонується виконання одного із двох завдань (на вибір студента).

- **Варіант 1. Написання аналітичного есе.** Студент готує аргументоване есе на запропоновану тему, спираючись на філософський апарат та технічні знання: *Тема есе:* «Безпека експлуатації в епоху розумних міст». *Завдання:* Здійснити філософський аналіз моральних меж збору та використання Big Data через проєктну документацію та системи експлуатації будівель. Поясніть, як тоталітарні режими використовують ці технології для створення «цифрового паноптикуму», і як демократичне суспільство має захищати свободу особистості в цифрову епоху.

- **Варіант 2. Розв'язання професійно-етичної дилеми (Кейс-стаді).** Студент здійснює письмовий аналіз реальної виробничої ситуації. *Кейс «Конфіденційність та безпека»:* Працюючи з проєктною документацією замовника, ви як будівельник отримуєте доступ до вразливостей, які дозволяють несанкціоновано використовувати комерційну таємницю (або доступ до будівлі). *Завдання:* Опишіть, як соціальна філософія та професійна етика регулюють дії технічного спеціаліста у цій ситуації? Якою має бути ваша послідовність дій для захисту прав клієнта і дотримання закону?

3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ (АКАДЕМІЧНИЙ ТА TRAUMA-INFORMED АСПЕКТИ)

- **Технології як інструмент соціуму:** Виконуючи есе або кейс, пам'ятайте, що технології самі по собі нейтральні. Будівельні об'єкти та інженерні системи набувають морального виміру лише в контексті їх використання суспільством. Доведіть, що фахівець G19 не є просто механічним виконавцем; він несе соціальну відповідальність за безпеку даних клієнтів (цифрову приватність та фізичну безпеку).

- **Громадянська суб'єктність (Trauma-informed аспект):** Під час осмислення структури суспільства зверніть увагу на роль волонтерських рухів та добровольчих ініціатив. Для студентів з військовим досвідом важливо концептуалізувати свою діяльність не як функцію у жорсткій ієрархії, а як свідому участь у горизонтальних зв'язках громадянського суспільства. Це усвідомлення сприяє м'якій соціалізації та поверненню відчуття контролю над власним життям у мирному середовищі.

- **Правило вибору (Безпека):** Здобувач освіти має право самостійно обирати між Варіантом 1 (есе) та Варіантом 2 (аналіз кейсу), орієнтуючись на те, який формат викликає менше стресу та дозволяє краще розкрити професійні інтереси.

4. ФОРМА КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

- **Форма звітності:** Завантаження файлу з аналітичним есе або вирішенням кейс-стаді у систему LMS (Google Classroom) до вказаного дедлайну.

- **Критерії оцінювання СРС (сумарно за Модулі 3-4 максимальна оцінка 14 балів згідно з рубрикаторм):**

- *Відмінно (13-14 балів):* Глибоке самостійне розкриття теми есе або кейсу. Продемонстровано розуміння соціальної філософії та чітко визначено моральні межі дій будівельника щодо конфіденційності та безпеки. Наявність обґрунтованих висновків, повна відсутність академічного плагіату.

- *Добре / Задовільно (9-12 балів):* Завдання виконано, але аналіз має суто описовий або технічний характер без залучення філософського категоріального апарату (поняття прав людини, структури суспільства). Висновки є шаблонними.

- *Незадовільно (0-8 балів):* Пряме копіювання чужих текстів з мережі без осмислення, формальна відписка або нездача роботи без попередження викладача про наявність кризових/поважних обставин.

САМОСТІЙНА РОБОТА ДО ТЕМИ 3.3. Тема: Філософія війни та миру. Концепція "Справедливої війни" (Just War theory). Мораль в умовах збройного конфлікту. Поствоєнне відновлення соціуму. **Рекомендований обсяг часу:** 4 академічні години. *(Цією темою завершується цикл самостійної роботи для Змістового модуля 3, загальний обсяг якого становить 12 годин).*

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

- **Академічна мета:** Здійснити філософське осмислення феноменів війни та миру, самостійно проаналізувати критерії «Справедливої війни» (Just War theory) та етичні норми ведення збройних конфліктів.
- **Професійно-орієнтована мета:** Осмислити моральну відповідальність інженера-будівельника під час експлуатації та технічного обслуговування будівельної техніки та матеріалів і технологій подвійного призначення (зокрема, захисних споруд та укриттів), що можуть використовуватись як у цивільних, так і у військових цілях.
- **Адаптаційна (Trauma-informed) мета:** Створити безпечний простір для рефлексії складного досвіду, змістивши вектор уваги з руйнівних аспектів війни на конструктивні процеси поствоєнного відновлення соціуму (Jus post bellum) та підкресливши життєствердну роль професії інженера у розбудові мирної інфраструктури.

2. ЗМІСТ ЗАВДАНЬ ДЛЯ СРС 3 огляду на високу чутливість теми, робочою програмою передбачено надання студентам абсолютного права вибору тематики есе. Студент самостійно обирає один із двох варіантів творчої роботи:

- **Варіант 1. Аналітичне есе «Технології подвійного призначення» (Обирається виключно за бажанням студента).** *Завдання:* Спираючись на концепцію «Справедливої війни», проаналізуйте етику інженера під час розробки, експлуатації та технічного обслуговування обладнання, яке створювалося для цивільних потреб (цивільна техніка, матеріали для укриттів), але інтегрується у мілітарну сферу (наприклад, захисні споруди). Чи несе розробник моральну відповідальність за кінцеве використання його продукту?
- **Варіант 2. Аналітичне есе «Еволюція будівельних технологій» (Альтернативна, психологічно безпечна тема).** *Завдання:* Здійснить філософський аналіз того, як стрімкий розвиток будівельних технологій та сучасних матеріалів змінив соціальну структуру, міжособистісну комунікацію та світогляд сучасного людства. Як інфраструктура формує глобальне громадянське суспільство?

3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ (АКАДЕМІЧНИЙ ТА TRAUMA-INFORMED АСПЕКТИ)

- **Подолання тези про «нейтральність технологій»:** При виборі Варіанта 1 студент повинен уникати спрощеного підходу, ніби «технологія нейтральна, винний лише той, хто натискає кнопку». Філософія техніки вимагає від розробника (спеціаліста G19) здатності передбачати наслідки своїх інженерних рішень та усвідомлювати свою роль у ланцюгу прийняття рішень.
- **Trauma-informed підхід та політика безпеки:** Тема війни є найбільш тригерною для ветеранів, учасників бойових дій та осіб, які втратили близьких. Жорстке правило курсу: студент, для якого тема війни є травматичною, зобов'язаний оминати Варіант 1 і обрати Варіант 2 («Еволюція будівельних технологій»). Такий вибір жодним чином не впливає на підсумкову оцінку і не потребує пояснень чи виправдань перед викладачем.
- **Фокус на відновленні (Jus post bellum):** Якщо студент все ж обирає писати про війну чи технології подвійного призначення, рекомендується змістити акцент в есе на поствоєнне відновлення соціуму. Професія будівельника подається як інструмент зцілення: відбудова житла, зведення мостів, відновлення критичної інфраструктури.

4. ФОРМА КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

- **Форма звітності:** Завантаження виконаного есе (Варіант 1 або Варіант 2) у систему LMS (Google Classroom) до вказаного дедлайну, або здача у роздрукованому вигляді викладачу.
- **Критерії оцінювання СРС (сумарно за Модулі 3-4 максимальна оцінка 14 балів згідно з рубрикатором):**

○ *Відмінно (13-14 балів):* Глибоке, самостійне та аргументоване розкриття обраної теми. Продемонстровано розуміння соціально-філософських наслідків застосування технологій (чи то подвійного призначення, чи то будівельних технологій). Наявність власних висновків щодо ролі інженера. Повна відсутність академічного плагіату.

○ *Добре / Задовільно (9-12 балів):* Тема есе розкрита, але аналіз має суто описовий або технічний характер без залучення філософського апарату (наприклад, відсутня згадка про концепції справедливої війни або зміни світогляду). Робота містить значний відсоток цитування без належного осмислення.

○ *Незадовільно (0-8 балів):* Просте копіювання текстів з мережі без осмислення, відсутність висновків або формальна здача з грубим порушенням термінів без поважної причини та попередження викладача. (У разі кризових обставин діє індивідуальна пролонгація).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. ФІЛОСОФІЯ ТЕХНІКИ ТА ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА (Загальний обсяг СРС для модуля: 12 годин)

САМОСТІЙНА РОБОТА ДО ТЕМИ 4.1. Тема: Феномен техніки. Еволюція техносфери. Вплив четвертої промислової революції (Індустрія 4.0), кіберфізичних систем та робототехніки на ринок праці та сутність людини. **Рекомендований обсяг часу:** 4 академічні години.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

- **Академічна мета:** Здійснити самостійний філософський аналіз феномену техніки як автономного середовища існування людини (техносфери). Дослідити ключові риси Індустрії 4.0 та її здатність стирати межі між фізичною, цифровою та біологічною реальністю.

- **Професійно-орієнтована мета:** Осмислити трансформацію ролі фахівця з будівництва та цивільної інженерії (спеціальність G19) на сучасному ринку праці: перехід від виконання механічних рутинних операцій до управління складними будівельними процесами та ІТ-алгоритмами.

- **Адаптаційна (Trauma-informed) мета:** Знизити екзистенційну тривожність щодо «технологічного безробіття». Продемонструвати гуманістичний та реабілітаційний потенціал новітніх технологій (будівельні екзоскелети, ВІМ-системи, інклюзивні простори) для осіб, які зазнали травм внаслідок воєнних дій, формуючи бачення технологій як інструменту повернення гідності та якості життя.

2. ЗМІСТ ЗАВДАНЬ ДЛЯ СРС Згідно з робочою програмою, для цієї теми передбачено виконання аналітичної роботи щодо професійного майбутнього та закріплення базового категоріального апарату філософії техніки.

- **Завдання 1. Написання аналітичного есе (Професійна рефлексія).** Студенту необхідно підготувати аргументоване есе (1,5 - 2 сторінки) на тему: «Штучний інтелект (ШІ) у роботі будівельника: загроза відчуження праці чи інструмент еволюції професії?». *Вимоги:* Проаналізуйте ситуацію, коли базові процеси розрахунку навантажень та зведення стін автоматизуються за допомогою ШІ та машинного зору. Спираючись на філософію техніки, обґрунтуйте, які саме суто людські навички (soft skills, моральний вибір, системне мислення, емпатія до замовника) дозволять фахівцю G19 залишитися затребуваним на ринку праці Індустрії 4.0.

- **Завдання 2. Формування глосарію (Підготовка до фінального контролю).** Використовуючи електронний конспект та рекомендовану літературу, виписати до зошита чи електронного документа визначення таких понять: *Техносфера, Індустрія 4.0, Кіберфізична система (КФС), Інтернет речей (IoT), Відчуження праці, Технологічний детермінізм.*

3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ (АКАДЕМІЧНИЙ ТА TRAUMA-INFORMED АСПЕКТИ)

- **Подолання страху перед автоматизацією:** Виконуючи Завдання 1, уникайте крайнощів технологічного песимізму («роботи заберуть усю роботу»). Філософія техніки розглядає ШІ як підсилювач (копілот), а не заміник людини. Інженерія — це не лише алгоритм, це прийняття рішень в умовах невизначеності. Доведіть у своєму есе, що машина здатна знайти розрахункову помилку в проєкті, але лише людина здатна прийняти моральне

або нестандартне інженерне рішення, коли інструкція суперечить безпеці чи здоровому глузду.

- **Валідація унікального людського досвіду:** Для студентів-ветеранів та дорослих слухачів, яким доводиться перенавчатися, важливо акцентувати на значенні життєвого досвіду. Здатність діяти в кризових умовах, стресостійкість, відповідальність за життя інших — це фундаментальні людські якості, які неможливо оцифрувати. У кіберфізичних системах ці якості стають ціннішими за здатність швидко робити розрахунки. Ваш досвід — це ваша конкурентна перевага в Індустрії 4.0, відобразіть це в есе.

- **Орієнтація на відновлення:** Опрацьовуючи поняття «кіберфізична система», розгляньте сучасні будівельні екзоскелети та інклюзивну архітектуру. Це складні інженерні рішення, які керуються мікроконтролерами і зчитують нейронні імпульси. Усвідомлення того, що фахівці спеціальності G19 створюють та обслуговують системи, які повертають людям повноцінне життя, надає навчанням потужного терапевтичного та мотиваційного сенсу.

4. ФОРМА КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

- **Форма звітності:** Завантаження файлу з аналітичним есе (Завдання 1) та глосарієм (Завдання 2) у систему LMS (Google Classroom) до визначеного викладачем дедлайну.

- **Критерії оцінювання СРС (сумарно за Модулі 3-4 максимальна оцінка 14 балів згідно з рубрикаторм):**

- *Відмінно (13-14 балів):* Глибоке та аргументоване есе. Чітко продемонстровано розуміння викликів Індустрії 4.0 та запропоновано дієві шляхи адаптації фахівця з будівництва. Глосарій заповнений повністю. Повна відсутність академічного плагіату.

- *Добре / Задовільно (9-12 балів):* Завдання виконано, але аналіз впливу ШІ має поверхневий характер, зводиться до переказу загальновідомих фактів без філософського осмислення феномену «відчуження праці». Глосарій заповнений частково.

- *Незадовільно (0-8 балів):* Пряме копіювання текстів з інтернету (або невідредагованих текстів, згенерованих ШІ) без осмислення, формальна здача з порушенням термінів без поважної причини. (У разі кризових чи медичних обставин застосовується індивідуальна пролонгація).

САМОСТІЙНА РОБОТА ДО ТЕМИ 4.2. Тема: Етика як практична філософія. Професійна етика сучасного інженера/фахівця. Корпоративна відповідальність. Етика взаємодії в інклюзивному колективі. **Рекомендований обсяг часу:** 4 академічні години.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

- **Академічна мета:** З'ясувати специфіку етики як практичної філософії, самостійно проаналізувати поняття морального вибору, професійного обов'язку та соціальної (корпоративної) відповідальності бізнесу.

- **Професійно-орієнтована мета:** Сформувати у майбутніх фахівців (спеціальність G19) алгоритми розв'язання етичних дилем, що виникають між вимогами замовника (керівництва) та довгостроковими стандартами безпеки, надійності й безпеки експлуатації будівель.

- **Адаптаційна (Trauma-informed) мета:** Опанувати принципи етичної комунікації та комунікативної емпатії в інклюзивному колективі. Навчитися вибудовувати власні психологічні кордони та поважати кордони колег (особливо тих, хто має бойовий чи травматичний досвід), уникаючи стигматизації та конфліктів.

2. ЗМІСТ ЗАВДАНЬ ДЛЯ СРС Згідно з робочою програмою, для цієї теми передбачено виконання аналітичної роботи з розв'язання етичних дилем та створення міні-проєкту.

- **Завдання 1. Розв'язання професійно-етичної дилеми (Письмовий аналіз).** Студенту пропонується самостійно розв'язати етичний конфлікт (на основі Кейсу №17). *Ситуація:* Ви відповідаєте за тестування та монтаж несучих конструкцій або інженерних мереж (наприклад, системи вентиляції в лікарні або фундаменту). Ви виявляєте використання виробником дешевих компонентів (деградація матеріалів, неякісний бетон), які гарантовано призведуть до відмови системи через 1-2 роки. Керівництво компанії-підрядника вимагає підписати акт прийому-передачі «як є», щоб не втратити прибутковий контракт і не зірвати дедлайн. *Завдання:* Спираючись на категоричний імператив І. Канта (людина і її безпека як найвища цінність) та професійну етику інженера, напишіть обґрунтовану доповідну записку або есе (1 сторінка) з аргументацією вашої відмови та пропозицією етичного виходу з ситуації.

- **Завдання 2. Творчий міні-проект: «Етичний кодекс інклюзивної команди».** Створіть власний звід правил (5-7 пунктів) для робочого колективу, де спільно працюють випускники коледжу (18-20 років) та ветерани, які проходять перекваліфікацію (30-45 років). *Завдання:* Сформулюйте правила, які б запобігали ейджизму (дискримінації за віком), знеціненню життєвого досвіду, порушенню особистих кордонів та мові ворожнечі на робочому місці.

- **Завдання 3. Формування глосарію.** Виписати та засвоїти такі терміни: *Етика, Мораль, Професійна етика, Категоричний імператив, Корпоративна відповідальність, Заплановане старіння (Planned obsolescence), Інклюзія, Комунікативна емпатія.*

3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ (АКАДЕМІЧНИЙ ТА TRAUMA-INFORMED АСПЕКТИ)

- **Інженерна відповідальність (Безпека понад усе):** Виконуючи Завдання 1, пам'ятайте, що юридична та моральна відповідальність за відмову критичного обладнання завжди лежить на фахівцеві, який поставив свій підпис. Філософія вчить, що компроміс із совістю (заради премії чи лояльності керівництва) є порушенням професійного обов'язку. Ваша аргументація має бути не емоційною, а спиратися на стандарти надійності та довгострокові репутаційні ризики для компанії.

- **Культура взаємоповаги в колективі:** Створюючи «Етичний кодекс» (Завдання 2), уникайте формальних корпоративних кліше. Для дорослих студентів та ветеранів важливо, щоб кодекс визнавав їхній досвід кризового менеджменту як цінний ресурс для будівельної команди, а не лише фокусувався на «толерантності». Для молодших студентів кодекс має гарантувати захист від «дідівщини» та знецінення їхніх сучасних технічних знань. Основа інклюзії — це визнання того, що різний досвід підсилює команду.

- **Психологічна безпека (Уникнення тригерів):** Якщо моделювання конфліктної ситуації з керівництвом викликає у вас надмірний стрес або асоціюється з негативним минулим досвідом, ви маєте право замінити Завдання 1 на аналіз теоретичного питання: «Концепція "запланованого старіння" як порушення професійної етики».

4. ФОРМА КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

- **Форма звітності:** Завантаження письмового аналізу дилеми (Завдання 1) та «Етичного кодексу» (Завдання 2) у середовище LMS (Google Classroom) до дедлайну.

- **Критерії оцінювання СРС (сумарно за Модулі 3-4 максимальна оцінка 14 балів згідно з рубрикаторм):**

- *Відмінно (13-14 балів):* Глибокий та реалістичний аналіз етичної дилеми з використанням філософських концепцій (напр., імперативу Канта). «Етичний кодекс» містить дієві, практичні правила для інклюзивного середовища. Робота виконана самостійно.

- *Добре / Задовільно (9-12 балів):* Завдання виконані, але аргументація в дилемі має побутовий, емоційний характер без опори на професійні стандарти чи етичні категорії. Правила кодексу занадто абстрактні (напр., «треба бути добрими»).

- *Незадовільно (0-8 балів):* Невиконання завдання, плагіат чужих робіт, або використання в «Етичному кодексі» дискримінаційних/некоректних формулювань. (Зберігається право на пролонгацію термінів у кризових ситуаціях).

САМОСТІЙНА РОБОТА ДО ТЕМИ 4.3. Тема: Глобальні проблеми людства. Екоцид та екологічна етика. Трансгуманізм: перспективи та загрози штучного інтелекту, біоінженерії. **Рекомендований обсяг часу:** 4 академічні години. *(Цією темою завершується цикл самостійної роботи для Змістового модуля 4 та всього курсу загалом. Загальний обсяг СРС курсу — 48 годин).*

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

- **Академічна мета:** Здійснити самостійне дослідження сутності глобальних проблем сучасності (зокрема екологічної кризи та екоциду). Проаналізувати базові принципи екологічної етики та філософські ідеї трансгуманізму.

- **Професійно-орієнтована мета:** Сформувати у майбутніх інженерів-будівельників (спеціальність G19) екологічну свідомість і розуміння проблеми будівельного сміття. Осмислити етичні межі впливу будівельних матеріалів та простору на людину (або використання екзоскелетів у будівництві) та моральну відповідальність розробника.

- **Адаптаційна (Trauma-informed) мета:** Продемонструвати потужний життєствердний і реабілітаційний потенціал новітніх технологій (біоніки в архітектурі, екзоскелетів) для відновлення якості життя осіб із фізичними травмами. Знизити рівень екзистенційної тривоги перед майбутнім.

2. ЗМІСТ ЗАВДАНЬ ДЛЯ СРС Згідно з робочою програмою, ця тема передбачає аналітичну роботу над екологічними та біоетичними дилемами, а також фінальну підготовку до Підсумкового модульного контролю №4.

- **Завдання 1. Аналітичне есе / Міні-проект (Екологічна етика).** Студенту необхідно самостійно дослідити глобальну проблему будівельного сміття та підготувати письмову роботу (1,5-2 сторінки). *Тема:* «Концепція "Право на ремонт" (Right to Repair) як філософія сталого розвитку будівельної галузі». *Вимоги:* Проаналізуйте конфлікт між економічною вигодою корпорацій (штучне ускладнення ремонту та експлуатації будівель) та екологічною етикою. Обґрунтуйте, чому діяльність інженера-будівельника є не просто технічною послугою, а актом захисту біосфери від перевиробництва та забруднення.

- **Завдання 2. Рефлексивне есе (Трансгуманізм та біоетика).** *Тема:* «Біоніка в архітектурі та екзоскелети: між реабілітацією та створенням кіборга». *Вимоги:* Опишіть, де, на вашу думку, проходить етична межа між використанням технологій для лікування/відновлення втрачених функцій організму (екзоскелети для будівельників, інклюзивні простори) і незворотним втручанням у біологічну сутність людини задля створення «надлюдини» (трансгуманізм).

- **Завдання 3. Підготовка до Підсумкового модульного контролю №4.** Внести до персонального глосарію терміни: *Екоцид, Екологічна етика, Сталий розвиток, Будівельне сміття, Трансгуманізм, Біоетика, Штучний інтелект (сильний та слабкий), Сингулярність*. Пройти фінальне контрольне тестування у системі LMS.

3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ (АКАДЕМІЧНИЙ ТА TRAUMA-INFORMED АСПЕКТИ)

- **Інженерія як екологічний активізм:** Виконуючи Завдання 1, змініть фокус сприйняття своєї професії. Кожна реконструйована будівля, кожен збережений елемент конструкції — це врятовані від видобутку ресурси. Ваша професія безпосередньо впливає на виживання людства. Есе має відображати цю професійну гордість та етичну позицію.

- **Біоінженерія як надія (Trauma-informed):** Опрацьовуючи Завдання 2, для студентів із бойовим досвідом або пораненнями вкрай важливо сфокусуватися на терапевтичному аспекті технологій. Сучасні технології дозволяють створювати безбар'єрні простори та екзоскелети, які повертають рухливість. Усвідомлення того, що ви вивчаєте науку, здатну буквально зцілювати тіла і повертати людей до активного життя, є потужним інструментом для подолання депресивних станів та пошуку нових життєвих сенсів.

- **Психологічна безпека (Правило вибору):** Тема «екоциду» може викликати болючі асоціації з наслідками воєнних дій (руйнування інфраструктури, дамб тощо). Тому Завдання 1 сфокусоване виключно на проблемі будівельного сміття. Студент самостійно обирає для задачі лише одне із двох есе (Завдання 1 або Завдання 2), орієнтуючись на власні інтереси та психологічний комфорт.

4. ФОРМА КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

- **Форма звітності:** Завантаження обраного есе (Завдання 1 або 2) та глосарію у систему Google Classroom. Складання модульного тесту №4.

- **Критерії оцінювання СРС (сумарно за Модулі 3-4 максимальна оцінка 14 балів згідно з рубрикатором):**

- *Відмінно (13-14 балів):* Високий рівень самостійності. Робота демонструє глибоке розуміння концепції сталого розвитку або біоетики в контексті спеціальності G19. Аргументація чітка, логічна, з наведенням технічних прикладів. Глосарій повний, результати тестування >90%.

- *Добре / Задовільно (9-12 балів):* Завдання виконано, проте тема розкрита поверхнево. Наприклад, есе містить лише загальні фрази про те, що «природу треба берегти», без аналізу професійної ролі будівельника та концепції «права на ремонт».

- *Незадовільно (0-8 балів):* Академічний плагіат, відсутність зданої роботи, або невиконання модульного тесту без попередження викладача про наявність кризових обставин. (Діє політика пролонгації для ветеранів та осіб у кризових ситуаціях).